

Vianočný úvodník

Na vianočné sviatky sa nejako pripravuje každý z nás. Nakupujeme, aby bolo všetkého dosť, často aj viac ako treba. Vypiekame množstvo sladkostí, zháňame darčeky, výnimočnú pozornosť venujeme výzdobe príbytkov a okolia. Aj v minulosti sa ľudia na Vianoce pripravovali a gazdinám takisto záležalo na príprave vianočnej večere. V tradičných predstavách bolo silno zakorenené, že všetky činnosti vykonávané pred Vianocami alebo počas nich mali nejakým spôsobom ovplyvniť budúcnosť

rodiny i celého gazdovstva. Niektoré dodržiavané zvyky mali iracionálny charakter, no mnohé veľmi pozitívne vplývali na zdravie a najmä na duševnú vyrovnanosť človeka.

Zdá sa, že v súčasnosti tradície našich predkov najintenzívnejšie vnímame a dodržiavame v skladbe vianočných pokrmov. Hoci dnes má medzi štedrovečernými jedlami významné miesto kapustnica, v niektorých rodinách sa namiesto nej pripravuje tradičná pôstna hubová polievka. Ak by ju niekto z našich čitateľov chcel vyskúšať, ale nevie, ako na to, tu je recept, podľa ktorého ju gazdiné u nás pripravovali v prvej polovici minulého storočia.

Sušené hríby dali variť do slanej vody s bobkovým listom. Zatiaľ si pripravili zápražku z masla, múky a cibule. Niektoré pridali do zápražky aj cesnak a troška červenej papriky. Keď boli huby uvarené do mäčka, zápražku vliali do polievky, nechali prevrieť a dochutili octom a cukrom. Niekedy aj zatrepali trochu mlieka alebo smotany.

Vianočné sviatky majú svoje chute a vône. Máme ich radi a to je dobre. Nezabúdajme však na to, že mierou našej vnútornej spokojnosti by nemali byť jedlá a prijaté dary, ale to, čo sme schopní urobiť pre iných.

Martin Lokša

Zdroj: www.spolukstolu.podravka.sk

Príhovor starostu

Vážení spoluobčania, je tu čas Vianoc. Nenahraditeľné a ničím nenapodobiteľné obdobie roka, ktoré so svojou magickou atmosférou každoročne vstupuje do našich príbytkov a vnáša do nich pohodu a porozumenie. Všetci sa tešíme na to, ako spoločne zasadneme k štedrovečernému stolu a ako spolu privítame narodenie Ježiša Krista.

Žiaľ, nelichotivá pandemická situácia nám aj tohto roku prináša rôzne opatrenia, ktoré nás obmedzujú v každodennom živote. Táto téma, ktorá celý rok rezonuje v spoločnosti, nás všetkých vyčerpáva, unavuje a zbytočne polarizuje. Zabudnime

preto v tento čas na problémy, každodenné starosti a nevraživosť. Zároveň nezabúdajme na zodpovednosť, toleranciu a spolupatričnosť. Nezabúdajme na svoje zdravie a zdravie svojich blízkych. Využime tento čas lásky, šťastia a porozumenia na načerpanie nových síl a nájdenie vlastného duševného pokoja. Vianočné chvíle v každom z nás oživujú základné ľudské hodnoty. Preto otvorme oči a podajme pomocnú ruku tomu, kto ju potrebuje.

Dovoľte mi, aby som sa v mene svojom, v mene poslancov obecného zastupiteľstva aj zamestnancov obecného úradu poďakoval všetkým, ktorí v tomto roku svojou prácou prispeli k rozvoju našej obce. Bol to rok ťažký a náročný nielen pre samosprávy, ale pre nás všetkých.

Želám vám všetkým krásne a pokojné Vianoce, nech vás čaro týchto sviatkov naplní pokojom, láskou, zdravím a božím požehnaním.

Branislav Čižmárik

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká (OZ) zasadalo v období mesiacov november a december dvakrát, a to v dňoch 2. novembra a 14. decembra.

Hlavným dôvodom zvolania mimoriadneho novembrového zasadnutia bola nevyhnutnosť kúpy nového osobného vozidla pre potreby obce. Technický stav obecného auta Volkswagen Golf, ktoré obec využívala hlavne na denný rozvoz klientov denného stacionára, rozvoz stravy a rôzne iné technické účely, bol totiž nevyhovujúci. Od predajcu áut značky KIA Motor-Car Banská Bystrica sme ako samospráva dostali veľmi výhodnú cenovú ponuku na predváždzacie vozidlo, benzínový automobil Kia Sportage (SUV). Dôležitým momentom pri rozhodovaní sa bola najmä obstarávacia cena vozidla, ktorá s kompletným letným aj zimným obutím činila 18 000 eur. Ďalšími výhodami boli čas dodania a predĺžená záruka na výrobné chyby, ktorá v prípade tohto vozidla trvá 6 rokov, prípadne do najazdených 150 000 km. Kia poskytuje najdlhšiu záruku na európskom trhu. Obecné zastupiteľstvo po oboznámení sa s výsledkami interného prieskumu vyhodnotilo cenovú ponuku na vozidlo Kia Sportage ako najvýhodnejšiu a schválilo jeho kúpu formou úveru na štvrtiny s úrokom 0 %.

Marek Lokša, zamestnanec OcÚ

Rozpočet na rok 2022

Na decembrovom zasadnutí poslanci jednohlasne schválili rozpočet obce na rok 2022 a zobrali na vedomie viacročný rozpočet. Rozpočet predstavuje strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky, prostriedníctvom ktorého obec realizuje základné úlohy. Rozpočet zabezpečuje financovania obce, a to nielen v príslušnom rozpočtovom roku, ale najmenej v troch po sebe nasledujúcich rozpočtových rokoch.

Očkovanie proti COVID-19

Dňa 30. novembra 2021 sa v telocvični základnej školy uskutočnilo očkovanie proti COVID-19. Organizoval ho Obecný úrad Nemecká v spolupráci s Nemocnicou s poliklinikou Brezno. Prvou, druhou alebo treťou dávkou bolo zaočkovaných 108 ľudí. Následné očkovanie sa v obci uskutoční v januári 2022. O termíne budú občania informovaní na internetovej stránke obce a v miestnom rozhlas.

Samoobslužné výdajné a podacie miesto s Packetou

Poslanci schválili zámer prenájmu priestoru pre Z-BOX spoločnosťou Packeta Slovakia, s. r. o., Bratislava. Občania tak získajú možnosť vyzdvihnúť a poslať zásielku. Zariadenie bude využívať solárnu energiu a bude obsahovať tri veľkosti schránok. Výdaj a podanie bude možné cez mobilnú aplikáciu. Platba dobierky v mobilnej aplikácii prebehne pred výdajom zásielky. Zariadenie by malo byť nainštalované na časti terajšej tržnice v Nemeckej pod cintorínom a spustenie je predpokladané v apríli 2022.

Rekonštrukcia domu smútku v Zámostí ukončená

Koncom roka bola ukončená rekonštrukcia interiéru domu smútku v Zámostí. Boli vykonané nasledovné práce: izolácia severnej steny, stierkovanie interiérových stien, polozenie novej dlažby, výmena elektrických rozvodov a osvetlenia, osadenie kazetového stropu.

Obec sa ide zapojiť do projektu na realizáciu zberného dvora

Obec sa plánuje uchádzať o nenávratný finančný príspevok vypracovaním projektu Triedený zber komunálnych odpadov – Zberný dvor. Účelom projektu bude zastrešenie kontajnerových stojísk, oplatenie zberného dvora, zaobstaranie kontajnerov na jednotlivé zložky vytriedených odpadov a samonavijacej kontajnerovej vlečky.

Ján Turčan, poslanec obecného zastupiteľstva

Mikuláš v našich uliciach

Začiatkom decembra akosi viac než inokedy myslíme popri iných povinnostiach a predvianočných nákupoch aj na nákup sladkostí pre tých najmenších. A oni každoročne chystajú svoje čížmičky a topánky na okno a pripravujú pesničky a básničky pre Mikuláša. V rôznych obciach a mestách sa pri tejto príležitosti konajú kultúrne podujatia a stretnutia, zapáľuje sa vianočný stromček a aj dospelí sa na chvíľu stávajú deťmi. Žiaľ, už druhý rok nám prípravu takejto akcie v obci komplikuje pandémia. No aj v tejto zložitej situácii sme si povedali, že deti v žiadnom prípade nemôžeme sklamať, že im nemôžeme zobrať nádej niečo si priať a ukázať dobro v sebe pred inými, pred Mikulášom. Práve preto sme už v minulom roku navštívili s Mikulášom a jeho pomocníkmi – s dobrovoľníkmi z našej obce – deti priamo u nich doma. Po minuloročných pozitívnych ohlasoch sme sa rozhodli aj tento rok pokračovať v začatí diele a pri dodržaní všetkých protipandemických opatrení priniesť kúsok sladkej radosti do domácností detí v našej obci. A tak sme v nedeľu 5. decembra vystrojili na cestu po našej obci niekoľko skupín dobrovoľníkov, ktorí spolu s Mikulášom urobili radosť takmer 140 deťom vo všetkých častiach obce. Niekedy totiž stačí zazrieť z okna čertovej rožky alebo Mikuláša mihnúť sa za rohom, aby deti uverili, že sú tu naozaj a že zázraky sa skutočne dejú.

Radosť deťom v tomto roku pripravil Obecný úrad v Nemeckej, komisia kultúry a športu pri obecnom zastupiteľstve a dobrovoľníci – Mikulášikovia, čerti, soby a anjeli z Nemeckej, Dubovej aj zo Zámostí. Jeden čertík prišiel dokonca až z Jasenia.

Všetkým patrí srdečná vďaka za to, že aj napriek náročnej aktuálnej situácii pripravili pre deti peknú mikulášsku nedeľu.

Zuzana Kováčová Švecová

Foto Mária Kalinová

DD a DSS HRON

Dvadsať rokov domova Hron

V novembri tohto roku uplynulo dvadsať rokov od otvorenia domova dôchodcov v našej obci. Podľa podkladov, ktoré nám dodalo vedenie zariadenia, sme pri tejto príležitosti pripravili krátky príspěvok.

Domov dôchodcov Hron bol v Dubovej otvorený 6. novembra 2001. Už v decembri toho istého roku sa názov organizácie zmenil na Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Hron. Kapacita zariadenia bola 40 miest. Od začiatku júla 2002 sa domov stal rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou. Od začiatku roka 2004 sa jeho kapacita rozšírila na 48 miest

a od 1. augusta disponuje dnešnou kapacitou 50 miest, pričom 27 miest je v zariadení pre seniorov a 23 miest v domove sociálnych služieb.

Zamestnanci zariadenia, ktorých je v súčasnosti 25, sú rozdelení do dvoch úsekov. Úsek riaditeľa tvorí ekonómka, správca majetku, dve zamestnankyne v práci, tri upratovačky a jedna zamestnankyňa vo výdajni stravy. Sociálno-zdravotný úsek tvorí okrem jeho vedúcej jedna sestra, jedna zdravotníčka asistentka, jedna sociálna pracovníčka a dvanásť opatrovateliek. Od začiatku do súčasnosti sa v zariadení na rôznych pracovných pozíciách vystriedalo 138 zamestnancov.

Za dvadsať rokov existencie prešlo domovom Hron 300 prijímateľov sociálnej služby. V súčasnosti sa v zariadení pre seniorov nachádza 27 a v domove sociálnych služieb 22 prijímateľov sociálnej služby. Z celkového počtu je to 17 mužov a 32 žien. Najmladšia klientka má 29 rokov, najstaršia oslávila 98. narodeniny.

Domov poskytuje svoje služby v nepretržitej 24-hodinovej prevádzke. Celé zariadenie sociálnych služieb je bezbariérové.

Klienti bývajú v samostatných jednopostelových izbách so sociálnym príslušenstvom. Každá izba má televízny rozvod a bezpečnostnú signalizáciu na privolanie pomoci. Podľa potrieb prijímateľov sociálnej služby poskytuje v zariadení služby pedikérka, kaderníčka a masér. Domov sa podieľa na zabezpečovaní zdravotníckej starostlivosti, poskytuje sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku: podporu pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu. Zabezpečuje ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, osobné vybavenie, ale aj pracovnú terapiu, záujmovú činnosť a vytvára podmienky na úschovu cenných vecí.

Všetky aktivity pre klientov sú dobrovoľné. Rozvrh aktivít sa pravidelne aktualizuje. K najpravidelnejším a najobľúbenejším patria: ranná rozcvička, rozhlasová relácia so zameraním na aktualitu dňa, tréning pamäti, čitateľský krúžok, filmový klub, relaxačné cvičenie. Každoročne sa v domove koná Jánsky ples seniorov, Športový deň seniorov, častými návštevníkmi sú deti a mládež z okolitých škôl s kultúrnym programom. Zariadenie pre svojich klientov vypracováva individuálne plány a plány sociálnej rehabilitácie. Slúžia na to, aby bol každý klient schopný čo najsamostatnejšie fungovať a rozvíjať svoju osobnosť, svoje predpoklady, zručnosti a naplňovať vlastné ciele.

V roku 2009 bolo zariadenie ocenené ako Subjekt ústretovej k zdravotne postihnutým. V roku 2013 mu bolo v rámci projektu Dobrá duša udelené Čestné uznanie za vytváranie výnimočného prostredia pre dobrovoľnícku pomoc, podporu dobrých projektov pre seniorov a ochotu byť ľudským v každej chvíli. Domov sa pravidelne zapája do Dní dobrovoľníctva. O udalostiach a aktualitách informuje v štvrtročníku-časopise *Hlásnik domova*, na vlastnej webovej stránke www.ddhron.sk, ale aj za pomoci miestnych a regionálnych periodík.

K víziám zariadenia patrí dosiahnutie dominantného postavenia medzi zariadeniami sociálnych služieb, zvyšovanie spokojnosti klientov, motivácia zamestnancov a stabilné a vyrovnané hospodárenie.

Martin Lokša

S belčovníkom

Vianočno-novoročné obdobie vrcholí 6. januára sviatkom Troch kráľov. V prvej polovici 20. storočia bola v Nemeckej a na okolí rozšírená trojkraľová dievčenská obchôdzka s belčovníkom. Zúčastňovalo sa na nej niekoľko dievčat, najčastejšie tri, ktoré chodili z domu do domu spievať pieseň o príchode troch kráľov. Jedno z nich nosilo na rukách malý drevený belčovník, teda kolísku s bábikou znázorňujúcou Ježiška. Chudobnejšie dievčatá bábiku nenosili v kolíske, ale v oválnom plechovom rajbadle na zemiaky.

Deti členov folklórnej skupiny Čierťaž túto obchôdzku obnovili pred dvoma rokmi. Koncom jesene tohto roku sa dievčatá zúčastnili na natáčaní videodokumentu o vianočných tradíciách, ktoré zrealizovalo Centrum tradičnej kultúry v Detve. Celý krátky film pod názvom *Kyrie eleison* bude zverejnený na YouTube Centra tradičnej kultúry 24. decembra o 21.00. Melódiu aj text piesne si dievčatá osvojili na základe spomienok Lýdie Šuchovej, rodenej Šarinovej, ktorá s belčovníkom chodila ako malé dievčatko krátko po druhej svetovej vojne. Kroje podľa fotografií

zo začiatku 20. storočia pre dievčatá ušila Ida Jablonská. Nahrávka je zároveň spomienkou na tetu Lydku, niekdajšiu členku našej folklórnej skupiny, ktorá nás opustila v roku 2018.

Martin Lokša

Správy zo škôlky

Hoci už u nás vládne pani zima, radi by sme sa spomienkami vrátili do nedávneho jesenného obdobia. Na jeho sklonku naša kolegyňa Ivana Kapušňaková pripravila a odprezentovala krásnu výstavu detských jesenných prác pod názvom *Pani jeseň maluje*. Výtvarmi našich škôlkarov sa mohli potešiť aj starší kamaráti, žiaci i učitelia škôlakov, pretože výstava bola umiestnená vo vstupnej hale našej školy.

Ministerstvo školstva v spolupráci s mestom Trstená vyhlásilo celoslovenskú výtvarnú súťaž *Pramienok 2021*, do ktorej sa zapojilo 492 škôlok z celého Slovenska. Medzi nimi bola aj naša materská škola. Na samotnú súťaž, výber kandidátov a techniku spracovania výtvarného diela dohliadala pani učiteľka Petronela Kútiková. Cieľom súťaže bolo vyjadriť vzťah človeka k prírode. Naši škôlkari sa v tejto téme našli, bola im veľmi blízka a nakreslili nádherné obrázky prírody. Odrážali lásku k prírode a zvieratkám aj radosť, ktorú deti prežívajú v spojení s prírodou. V kategórii do 5 rokov sa do súťaže zapojila Zuzka Sojaková a v kategórii do 6 rokov Karolínka Klimentová. Súťaž môže vyhrať len jeden, v tomto prípade sa šťastie usmialo na inú materskú školu. Napriek tomu veríme, že dievčatá budú svoj výtvarný talent cibriť aj naďalej a šťastena sa raz prikloní aj na ich stranu.

Trieda predškôlakov sa v tomto školskom roku pod vedením pani učiteľky Mgr. Zuzany Lokšovej po prvýkrát zapojila do projektu *Adoptuj si kravičku*. Na diaľku sme si v mesiaci október adoptovali kravičku z neďalekej farmy Lieskovec, ktorá je jedným zo 73 poľnohospodárskych podnikov zúčastnených v projekte. Deti kravičku spoločne vymysleli meno. Volá sa Fialka. Každý deň sa musíme o ňu postarať, nachovať ju, napojiť a, samozrejme, nezabúdame ani na hygienu a zábavu. Pýtate sa, ako sa to dá na diaľku? V dobe digitálnych technológií je možné všetko. Staráme sa o ňu virtuálne. Denne zbierame EAN kódy slovenských mliečnych výrobkov, ktoré zamieňame za dukátiky. Tými platíme všetko, čo naša kravička potrebuje. *Adoptuj si kravičku* je unikátny projekt realizovaný z prostriedkov Mliečneho fondu, do ktorého prispievajú slovenskí prvovýrobcovia a spracovatelia mlieka už od roku 2008. Deti sa zábavnou formou učia o dôležitosti konzumácie slovenského mlieka a mliečnych výrobkov, o živote hospodárskych zvierat aj o práci poľnohospodárov. Cieľom projektu je vypestovať u detí pozitívny vzťah k zvieratám, správne stravovacie návyky a ukázať nielen deťom, ale aj rodičom, že základom mliečnych výrobkov je mlieko od živých kravičiek, o ktoré sa treba poriadne starať. Okrem starostlivosti o našu Fialku každý mesiac plníme nejaké zaujímavé úlohy a hráme o skvelé ceny.

Dňa 17. novembra si štyria oteckovia našich detí aj napriek štátnemu sviatku a dňu pracovného pokoja našli čas, aby potešili našich škôlkarov i pani učiteľky dokončením dopadovej dráhy na detskom ihrisku. Pri dodržaní všetkých epidemiologických opatrení urobili nevyhnutnú úpravu pri novo zakúpenej preliezke. Tá síce skrážľovala naše detské ihrisko už istú dobu, ale doteraz sa vzhľadom na bezpečnosť detí plne nevyužívala.

Všetkým zúčastneným oteckom, menovite Marekovi Vančovi, Dušanovi Dudovi, Jánovi Kurančíkovi a Miroslavovi Simanovi, sa chceme veľmi pekne poďakovať. Na realizáciu doskočiska boli použité financie z 2 % z dane z príjmov. O nákup materiálu cez občianske združenie rodičov ZŠ v Nemeckej sa postarala pani Šestáková, organizačne na projekt dohliadala pani zástupkyňa pre materskú školu Mgr. Ivana Štellerová.

Blíži sa obdobie Vianoc, počas ktorého si navzájom prejavujeme vďaku a lásku. V zariadeniach pre seniorov žije mnoho opustených starých, pre ktorých je návšteva blízkych skôr raritou. Nehovoriac o súčasnej epidemiologickej situácii, ktorá ich v dôsledku ochrany zdravia izolovala od sveta ešte viac. Mnohí z nich na Vianoce nečakajú žiadne darčeky. A práve preto vznikla na Slovensku tzv. krabičková výzva pod názvom *Kolko lásky sa zmestí do krabice od topánok*. S nápadom zapojiť do tohto projektu aj našu materskú školu prišla naša kolegyňa Eva Pocklanová. Slovo dalo slovo a príjemné sa spojilo s užitočným. Po oznámení výzvy rodičom našich detičiek sa priam roztrhlo vreco s krabičkami naplnenými všetkým možným od sladkostí cez slané, voňavé až láskavé pozdravy od našich najmenších. Každý deň pribudla aspoň jedna krabička. Spolu sa ich nazbieralo 28. V piatok 3. decembra za dodržania všetkých epidemiologických podmienok boli balíky odovzdané do rúk vedenia Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb Hron v Nemeckej. Ďakujeme za spoluprácu všetkým zaangažovaným osobám. Veríme, že darčeky seniorov potešili a vyčarili im úsmev na perách.

V stredu 8. decembra za zvukov zvoncov zavítal do našej materskej školy Mikuláš. Nebol sám. Spoločne s ním prišli deti potešiť aj anjelik s čertom. Deti na Mikuláša čakali s úsmevom, niektorí s rešpektom, ale všetci sa ho už nevedeli dočkať. Napätie však opadlo hneď po jeho príchode. Z úst detí zazneli krásne básničky a pesničky poctivo pripravené pod vedením nášho pána učiteľa Mgr. Mateja Vaníka, ktorý deti sprevádzal na piáne. Pani učiteľky nacvičili so staršími deťmi aj jednoduché tančičky, ktoré boli odmenené potleskom i milým úsmevom. Každý odchádzal zo stretnutia s Mikulášom spokojný, deti s balíčkami, učitelia s pocitom dobre odvedenej práce.

Na záver by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí v priebehu tohto roka čo i len malým kúskom prispeli k spríjemneniu pobytu detí v našej materskej škole. Všetkým čitateľom želáme bezstarostné Vianoce. Nech sú sviatkami pokoja, lásky a oddychu. Nech sú vaše srdcia obklopené láskou blízkych a nech žiaria šťastím jasne ako betlehemska hviezda. Nech si každé dieťa nájde nejaký pekný darček pod stromčekom a nech všetci zažijeme chvíle, na ktoré budeme vždy s úsmevom spomínať.

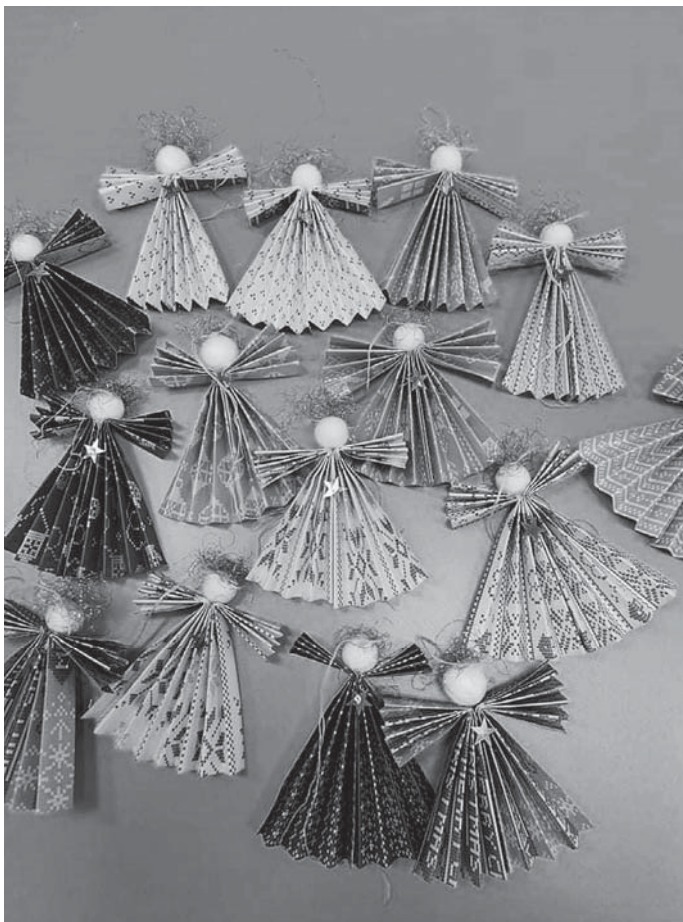
*Pedagogický kolektív
materskej školy*

Čaro adventu

■ Najkrajšie sviatky v roku sú znova predo dvermi. Prípravy na ne už tradične sprevádza čaro adventu. Aj my v školskom klube detí sme sa zoznamovali s jeho zvykmi a tradíciami. V oddeleniach sme si vyrobili adventné kalendáre a postupne otvárame okienka. Okrem sladkostí tam deti vždy čaká aj nejaká úloha, ktorú veľmi rady plnia. Spoznali sme i príbeh štyroch adventných

sviečok – Mieru, Viery, Lásky a Nádeje. Pomaličky sa pripravujeme na Vianoce rôznymi tvorivými aktivitami. Aj tentokrát urobíme radosť ujom a tetám v domove dôchodcov a sociálnych služieb v Dubovej tvorbou milého darčeka. Všetkým prajeme krásne a požehnané vianočné sviatky a veľa úspechov v roku 2022.

Martina Brveníková, vychovávateľka v školskom klube

Vianoce pred 70 rokov

■ Každoročne na sklonku kalendárneho roka prichádzajú Vianoce, čarovné obdobie, ktoré v nás zanecháva nezabudnuteľné chvíle. Všetci sa na ne tešíme. Deti, lebo sú vianočné prázdniny, užijú si zimné radovánky a najviac sa tešia na darčeky od Ježiška. Mladá generácia prežíva radosť zo zábav, kultúrnych podujatí, zimných športov a rôznych záujmových aktivít. No a staršiu generáciu potešia rodinné stretnutia, návštevy kostolov, priazeň detí a televízne programy. Zdá sa nám, že v tomto období je medzi ľuďmi viac úcty, lásky, pozornosti a sme si akísi bližší. Na vianočnú atmosféru majú však vplyv rôzne okolnosti, rodinné zázemie, zvláštnosti obdobia, politické pomery a iné diania vo svete. No čaro Vianoc a atmosféru Štedrého večera nedokázali a nedokážu zmeniť žiadne svetské ani mocenské sily.

Vrátim sa do minulosti, keď sme ja a moji rovesníci prežívali Vianoce nášho detstva. Keďže boli situované do vojnového a povojnového obdobia, boli poznačené dňami tejto doby. Hoci boli skromné, nijako to neuškodilo ich čaru a kráse.

Vianociam vždy predchádza adventné obdobie, ktoré je duchovnou a materiálnou prípravou na ich dôstojné slávenie. V tomto čase sa každoročne opakovali rôzne tradičné činnosti. Na začiatku adventu sa konali na dedinách zabíjačky, pretože bravčovina, údené a husacina nesmeli chýbať vo vianočnom jedálničku. Na sviatok sv. Mikuláša, 6. decembra, si zas prišli na svoje deti, veď svätý Mikuláš obdarúval i dnes obdarúva deti sladkosťami. V jeho sprievode bol vždy anjel a čert. Pri tejto príležitosti sa v školách konali besiedky. Páni učitelia nacvičili deti básničky, pesničky a rôzne scénky s mikulášskou tematikou. Akcie sa konali za prítomnosti rodičov, ktorí svojim ratolestiam potajomky do mikulášskeho koša zabezpečili darčeky. Mládež si v tomto období usporadúvala rôzne svojské činnosti, ktoré prislúchali jej veku. Keďže obdobie od Lucie do Vianoc malo vraj svoju magickú moc, tak napríklad chlapci v tomto období zhotovovali z dreva stolčeky. Pri práci však nemali použiť klince. Hotový stolček si potom vzal na *utiereň* (tak sa nazývala polnočná omša). A keď sa po skončení omše pozreli cez otvor na stolčeku pred oltár, uvideli údajne tancovať všetky bosorky z dediny. Ak bola medzi nimi ich vyvolená, bolo po láske.

Dievky sa svoj osud pokúšali zistiť iným spôsobom. Zamiesili cesto. Každá si nastrihala šesť lístkov. Na štyri napísala mená chlapcov, ktorí sa jej páčili, na piatom bol nápis *stará dievka*, na šiestom *smrť*. Lístok zabalili do cesta, urobili halušku. Potom halušky hodili do viacej vody. Ktorá vyplávala na hladinu prvá, tá určila osud dievky.

Okrem týchto zábavných aktivít mladých sa predvádzali aj staršie ženy. Na Luciu (13. decembra) sa zahalili do bielych plachiet, do rúk vzali štetku a chodili strašiť deti. O ktorých vedeli, že sú neposlušné, tie tou štetkou vytrepali. Bitky sa ušlo aj chlapcom – pijanom a nesprátnikom. Nejedna z nich si takto vyrovnávala svoje krivdy. Na záver štetkou povymetali všetky kúty, aby z domu vyhnali zlých duchov.

Štedrý deň bol veľmi náročným dňom pre gazdinú – paniu domu. Týkalo sa to zabezpečenia všetkých prác a povinností, ktoré mali byť zárukou pre zdarný priebeh Štedrého večera a zabezpečením vianočnej pohody počas celých sviatkov. Vianočné pečivo a iné dobroty sa pripravovali už v predstihu, bolo však treba napiecť kysnuté koláče – *bialoš*, ktoré museli byť na štedrovečernom stole čerstvé. Preto gazdiná tento deň vstávala o tretej-štvrtjej hodine, aby zamiesila kysnuté cesto, pripravila *pekárnicu*, ktorá bola súčasťou murovaného *šporhelu*. Musela v nej zakúriť, dobre ju vyhriať, aby koláče boli ako upečené

na slniečku. Zatiaľ si pripravovala makovú, orechovú a tvarohovú plnku. Piekli sa makovníky, tvarožníky, orechovníky, suchý koláč ku hubovej polievke a opekance. Keď bola s touto prácou hotová, musela ešte postaviť a ozdobiť stromček, uvariť štedrovečernú večeru, doupratovať kuchyňu a poumývať a poobliekať do čistého deti a seba, lebo k štedrovečernému stolu sa mohli posadiť len telesne a duševne čistí členovia rodiny. Keď sa dom skvel čistotou a bol prevoňaný ihličím, vôňou koláčov a hubovej polievky, rodina si mohla po zazvonení približne o piatej

Vianočná pohľadnica zo 40. rokov 20. storočia

Zdroj: <https://blog.sme.sk>

hodine zasadnúť k slávnostnému štedrovečernému stolu. Bol na ňom bielučký vyšľakovaný obruš, ktorý sa prestieral len tento večer, pod ním mince pre šťastie. Na stole muselo byť pripravené všetko, lebo od stola okrem gazdinej nesmel nik odchádzať. Ak to niekto urobil, toho vraj do roka postihlo nešťastie. Večera sa začínala spoločnou modlitbou a poďakovaním pána domu za všetky dary, ktoré boli na stole, a za všetko dobré a úspešné, čo v priebehu roka rodinu zastihlo. Potom nasledoval slávnostný prípitok. Dospelí pili *hriato* a deti mali v pohárikoch naliate pivo, ktoré gazdiná varila dvakrát do roka – na zabíjačku a na Vianoce. Bol to bezalkoholický nápoj sladkohorkej chuti, ktorý šumel ako malinovka. Po prípitku sa podávala oblátka s medom, aby sme boli dobrí. Po nej sa jedol varený hrach, z neho po jednom gazdiná odhodila do každého kúta, aby sa ho aj budúci rok hojne urodilo. Prerezalo sa jablko, z ktorého sa vyčítalo zdravie. Ďalej sa s kúskom bieleho koláča zjedol cesnak pre zdravie.

No a potom sa jedla hubová polievka, v ktorej sa vyvarila klobása s údeným mäsom, ktoré sa mohli jesť len po návrate z polnočnej omše. Polievka sa tiež jedla s bielym koláčom. Posledným jedlom boli opekance s makom. Tie sme mali radi a zjedli sme ich najviac, lebo sme boli hladní, keďže celý deň sa držal pôst, aby vianočné hodovanie lepšie chutilo. Všetko sme zapili tým domácim pivom. Potom sme pomohli pozbierať zo stola použitý riad a zvyšky jedla, keďže zo štedrovečerného stola sa nesmela odhodiť ani omrvinka, lebo by to vraj v budúcom roku chýbalo.

Až po tomto všetkom nastala chvíľa prevkapaní a nefalšovaného detského šťastia. Pred vstúpením do izby, kde medzi oknami stál rozžiarený stromček, sme my deti *poklačkali* na vyvýšený prah, ktorý bol medzi izbou a kuchyňou, a zaspievali pieseň:

*Vianoce, Vianoce, krásny čas,
Ježiška čakajú dietky zas.
Čakajú, čakajú, darčeky hľadajú,
pod stromkom zeleným, striebrom ozdobeným,
hľadajú, hľadajú zas.*

A za tým prišiel ten čarovný okamih, okamih radosti, rozžiarených detských očí, z ktorých sálala zvedavosť, vďačnosť, spokojnosť a príjemné prevkapanie. Darčeky boli skromné, lebo povojnové pomery boli nehostinné a dôležité bolo prežiť. Rodičia dokázali vykúziť darčeky aj z toho mála. Bol to okamih súhry, úcty, lásky, spolupatričnosti a vďačnosti medzi deťmi a rodičmi. My deti sme mali povinnosť podeliť sa s týmto darom radosti aj s inými príbuznými, susedmi a známymi. Robievalo sa to zaspievaním vianočných kolied a vinšov pod oknami alebo pred dverami. Museli sme ponavštevovať všetkých, lebo ak by sme niekoho vynechali, bola by to urážka, lebo sa hovorilo, že prianie šťastia a zdravia z detských úst príde do neba skôr. Za koledy a vinše sme dostávali peňažnú odmenu, ale v halieroch, len málokedy to bola koruna. Na druhý deň sa každý z nás hrdil svojou výslužkou. Zvlášť sme sa ponáhľali pod okno učoka od Zubačkov. On bol naším rozprávkovým deduškom. Na lavičke pod storočnou lipou, ktorá rástla pri jeho dome, nás neraz zabával rozprávaním príbehov zo svojho života, vedel múdro poradiť

a poučiť. Ako výslužku sme od neho dostávali sušené jabĺčka, čo bolo v tom období pre nás zvláštnosťou.

*Počúvajte nové chýry,
u susedov nekúrili.
Boli by si zakúrili,
ale majú chlapov hnílych.
Len popod pec vyvalovať
a flaštičky vytrusovať.*

(žartovná vianočná pieseň)

No tento čarovný večer ešte nekončil. Po príchode domov sme sa pripravili na cestu do nášho farského kostola do Dubovej na polnočnú omšu. Keďže v čase nášho detstva bývalo na Vianoce veľa snehu a tuhá zima, cesta do kostola trvala dlhšie. Vrzdiaci sneh pod nohami a rozsvietené lampáše v rukách starších ľudí umocňovali čaro tejto noci. Niektorí bohatší gazdovia chodievali na *utiereň* na kočoch. Rolnícky, ktorými boli koníky ozdobené, bolo počuť už z diaľky. Kostol bol obsadený do posledného miesta. Ľudia odchádzali z omše naplnení zvláštnym pocitom dobroty a lásky. Vzájomne si popriali šťastné a veselé prežívanie vianočných sviatkov a premrznutí sa ponáhľali domov.

Deň Božieho narodenia bol veľkým sviatkom. Nesmelo sa nič robiť okrem prác, ktoré sa týkali starostlivosti o domáce zvieratá. Gazdina si musela všetko pripraviť v predstihu. Každý člen rodiny sa musel zúčastniť na slávnostnej omši. Celý deň sa niesol v znamení zasvätenosti oslavy príchodu Božieho Syna. Popoludní sme sa zúčastnili na litániách v našom kostolíku v Zámostí, ktorý bol tiež skrášlený vianočnou výzdobou. Popoludnie ľudia prežívali v pokoji a vianočnej pohode. Zvláštnosťou tohto dňa bolo, že ráno do domu nikdy nemohla prísť ako prvá žena. Prinášalo to vraj do domu nešťastie. Preto zavčasu ráno, ešte pred omšou, chodievali chlapci vinšovať. Slávnostnú atmosféru tohto dňa umocňovali betlehemci, ktorí príbehom o Ježiškovom narodení oživovali atmosféru dávnych čias. Na ďalší deň bol sviatok sv. Štefana, vtedy sa uskutočňovali rodinné návštevy a konali štefanské zábavy. No a my deti sme si užívali radovánky, ktorým nebolo konca.

Eva Čižmáriková

Zimná nálada zo Zámostia, 50. roky 20. storočia

Šťastlivý nový rok

O komínoch a kominároch

■ Málokto z nás si vie začiatok nového roka predstaviť bez vinšov, prání či prípitkov. Posielanie novoročných pozdravov prišlo do módy začiatkom 20. storočia. Na prvých takýchto pohľadniciach sa často objavovali symboly šťastia, ako boli podkovy, štvorlístky či prasiatka. Za nositeľa šťastia je však všeobecne považovaný aj kominár. Prečo je to tak? Nad touto otázkou sa pokúsme zamyslieť v nasledujúcich riadkoch. Pri ich písaní mi pomohli spomienky Martina Weissza z Hronca a Evy Čižmárikovej zo Zámostia.

V minulosti bola každoročná starosť o kurivo a údržbu pece a dymovodov nevyhnutnosťou. Kachľové piecky a sporáky, u nás nazývané *šporhelty* či *šparhelty*, sa však v našej obci a na okolí začali používať až na prelome 19. a 20. storočia. Dovtedy príbytky našich predkov zohrievali a osvetľovali otvorené ohniská nazývané *hiarty* a veľké murované pece na pečenie chleba, ktoré zaberali aj štvrtinu izby. Spôsoby vyvádzania dymu z vykurovacích zariadení sa tiež vyvíjali postupne. Najstaršie domy boli bez komínov. Dym z ohniska neodchádzal nad strechu, ale len do podkrovia, a to dierou v povale cez široký drevený *koch*. Jeho spodný otvor sa nachádzal nad ohniskom, vrchný ústil do podstrešného priestoru, ktorý slúžil ako udiareň. Dym sa tak voľne rozplýval po *padláši* a von vychádzal otvormi pomedzi šindle. Keďže steny, krov aj krytina domov boli drevené, požiare, ktoré vznikali dosť často, mali zvyčajne ničivé následky.

vyskytovali aj u nás, len sa na ne už nikto nepamätá. Modernejšie tehlové komíny s vnútorným prierezom v podobe valca, ktoré sa inak nazývali cylindrové, sa začali stavať až v 20. storočí.

Kominár so symbolmi šťastia na novoročnej pohľadnici zo 40. rokov 20. storočia

Kominári z polovice 20. storočia
Zdroj: <https://blog.sme.sk>

Murované komíny sa v obci objavili pravdepodobne až okolo roku 1860, keď sa začali vo väčšom stavať modernejšie murované domy. Ich spodná časť bola taká široká, že sa do nich dalo pohodlne vojsť, a keď sa v zime zabíjali svine, gazda do komína mohol vyvešať mäso aj slaninu na zaúdenie. V mnohých obciach boli rozšírené aj široké komíny z dreva. Ktovie, možno sa také

S komínmi sa u nás objavili aj kominári, ktorých ľudia v minulosti nazývali *kochniari*. Funkčnosť a bezpečnosť kúreniska, ktoré sa na varenie používalo denne, v zime aj v lete, bola základným predpokladom fungovania každej domácnosti. Podľa protipožiarnych pravidiel sa mal komín vymiesť od sadzí každý mesiac a raz do roka ho bolo treba vypáliť. Túto odbornú robotu vykonávali kominárski majstri, ktorí navštevovali domy v obci v pravidelných intervaloch. Jedným zo spofahlivých kominárskych podnikov, ktorý mal na okolí dobré meno, bola firma kominárskeho majstra Fila v neďalekom Hronci. Ten zamestnával niekoľkých kominárov, ktorí sa starali o údržbu komínov vo viacerých okolitých obciach a jednotlivé domácnosti navštevovali pravidelne podľa stanoveného harmonogramu.

Kuchynský sporák si gazdina vedela raz za čas vymiesť sama. Poskladala platne, prípadne rozobrala trúbu a všetky zákutia povymetala od sadzí husacím krídlom. Vymiesť komín – to už bola náročnejšia vec. Návšteva kominára bola preto v domácnostiach

veľmi žiaduca. Pri väčšom zanesení bolo treba sadze nahromadené v komíne prebiť železnou guľou na refazi, prípadne zvyšky sadzí vypáliť.

Kominári najviac obľubovali obchôdzky v období okolo Nového roka, lebo pri návšteve dostávali osobitnú odmenu – *novoročnô*. Gazdinej okrem vínku prinášali aj kalendár, ktorý si mohla zavesiť v kuchyni. Okrem prehľadného kalendária bol na ňom často zobrazený kominár, ktorý mimo štetky, škrabky, rebrika a iného kominárskeho náčinia držal pod pazuchu symbol šťastia – prasiatko so štvorlístkom v papuli. Prinesením kalendára sa chcel kominársky majster gazdinej zavďačiť a zároveň jej pripomenúť svoju firmu a dôležitosť tejto živnosti.

Šťastie malo priniesť aj bežné stretnutie s kominárom na ulici. Účinnnejšie ako chytiť sa v tejto chvíli za gombík bolo získať štetiny z jeho štetky, o čo sa radi pokúšali najmä smelší šarvanci.

Radost a spokojnosť však naši predkovia mali najmä vtedy, ak po návšteve kominára kachle aj sporáky v dome fungovali tak, ako mali, a v dome bolo teplo a príjemne.

V posledných rokoch – vlastne už desaťročiach – sa mnohé slovenské domácnosti vracajú ku kúreniu drevom. Populárnymi sa stali najmä krby, ktoré sa stavajú v nových, ale i starších rodinných domoch. Nečudo. Živý oheň a pohľad naň dokáže neobyčajne prehriať rodinnú atmosféru a zútulniť každý príbytok. Ľudí neodrádza, že vybudovanie krbu či kachľovej pece a osadenie komínovej vložky nie sú lacné záležitosti, ani to, že spomenuté zariadenia si vyžadujú pravidelnú údržbu. Teplo rodinného krbu stojí za to.

Martin Lokša

Novinky v obecnej knižnici

Obecná knižnica sa nachádza v priestoroch domu služieb v Dubovej (Ulica Janka Kráľa 35) na poschodí nad veterinárnou ambulanciou. Pre verejnosť je otvorená každý utorok v čase od 16.00 do 18.00. Obec každý rok zo svojho rozpočtu vyčleňuje finančné prostriedky na zakúpenie nových knižných titulov.

Novým čitateľom bude po vyplnení a podpísaní prihlášky vystavený čitateľský preukaz. Prihlášku dieťaťa do 15 rokov musí podpísať rodič, resp. zákonný zástupca. Prihlásenie je bezplatné.

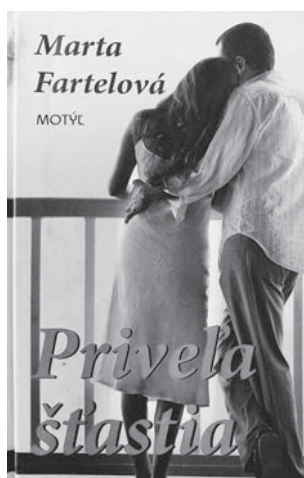
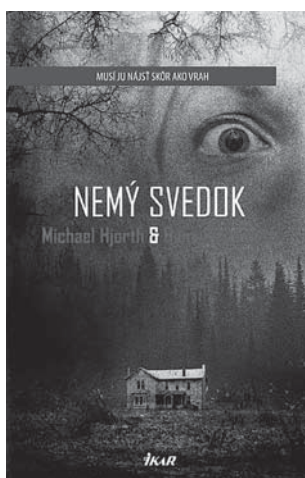
V priestoroch knižnice je čitateľom k dispozícii jeden počítač s prístupom na internet, tiež bezplatne.

Minulý rok prebehla v obecnej knižnici inventúra. Viacero dlhodobo požičaných kníh čitatelia vrátili po zaslaní upomienok. Tých, ktorí na upomínanie nereagovali, by som chcela touto cestou vyzvať, aby tak urobili čo najskôr.

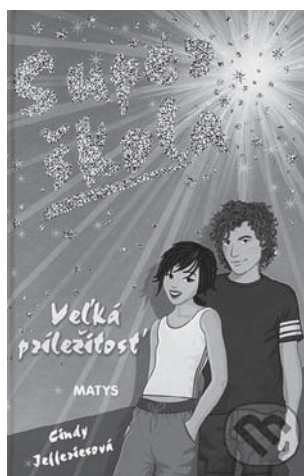
Všetkých občanov, starých aj nových čitateľov, do obecnej knižnice srdečne pozývam.

Milica Filipková, knihovníčka

Pre dospelých

Pre deti a mládež

Život na gazdovstve u Slivkov

■ V predchádzajúcom čísle sme uverejnili text o živote na samote Halgašovcov, ktorá bola založená v dubovskom cho-tári na začiatku 20. storočia. Príspevok inšpiroval jedného z našich čitateľov Vladimíra Urbana, ktorého predkovia obývali laznické gazdovstvo u Slivkov. Zakladateľom tejto usadlosti bol lazník Malček, ktorý do Nemeckej prišiel z okolia Detvy.

Rodina Slivkovcov sa do Nemeckej prisťahovala v roku 1922, keď kúpila majetok od dovtedajšieho vlastníka Malčeka. Pozemky patriace k usadlosti mali dokopy výmeru cez 25 hektárov. V rodine Bazila Slivku a jeho manželky Vilmy bolo šesť dievčat a štyria chlapci. Všetci pracovali na poľnohospodárskej pôde. Dvaja starší bratia odišli *šifom* (loďou) za lepším životom do Ameriky. Starší Štefan, ktorý mal manželku rodenú Tomen-govú z Nemeckej *od Nogov*, pracoval vo fabrike v Chicagu. Sestra Marina sa vydala do Jasenia za Šarinu a mala syna Janka. Mladší brat Matej, ktorého volali Maco, sa oženil v Chicagu, jeho manželka bola z Prievizy. Tiež robil vo fabrike, ale ťahalo ho k pôde, tak si kúpil farmu. Na Slovensko prišiel až o päťdesiat rokov. Žena mu zomrela, keď ich syna povolali bojovať do Vietnamu. Otec dal farmu prepísať na syna, ktorý tak mohol ostať doma. Neskôr do Kanady odišli ďalšie dve sestry: Emília, ktorá mala muža Jozefa Rusnaka z Ráztoky, a Ema, ktorá sa v Toronte vydala za Smitku z Predajnej. Dcéra Anna sa vydala za Júliusa Štrbáňa a jej sestra Júlia za Jána Halgaša na lazy do Dubovej. Najmladšie dcéra Magdaléna sa vydala do Dubovej za

Keď som mal päť rokov, presťahovali sme sa od Slivkov do Dubovej, kde otec postavil dom. Tam som začal chodiť aj do školy. Prázdniny som však trávil pri starej mame u Slivkov. S bratom Janom som v *Hôrke* pásol kravy, voly a teľce, napájať sme ich chodili do *Kostolného*. Mali sme tam aj žumpu, v ktorej sme sa kúpali spolu s bratrancami a sesternicami – deťmi tety July od Halgašov a aj s mojou sestrou Annou. Hrávali sme sa na šope, oberali sme čerešne. Do Slivkov sa s nami chodili hrať aj deti z ulice Pod Hrbkom – od Kamzíkov, Kajdov, Kajúchov a tiež Milo Mihaliska-Bander. Na sobotu a nedeľu som chodil domov do Dubovej, vtedy dobytok pásol ujčok Jožo alebo stará mama. V nedeľu prišiel ujčok po mňa na bicykli, ktorý si požičal od Janka Sokáča: „*Sadaj na rúru a ideme hore do Slivkov.*“ Ráno o tretej som chodieval na salaš hnať ovce do košiara na dojenie. Ovce pásol bača Strapán a valasi z Podkoníc, bol pri nich aj Edo Lukáč z Dubovej. V zime sme chodili podkúvať voly do Predajnej, kde ešte stojí kováčska vyhňa. Odtiaľ sme na saniach chodievali k tete Maríne do Jasenia. Boli sme zababúšaní v dekách a krásnou zasneženou prírodou sme sa vracali do Slivkov.

Dom s hospodárskymi stavbami bol postavený v tvare písme-na U. Za obytnou časťou bol senník, dreváreň, ovčiareň, humno a maštal'. Za domom boli hrušky, jablone, slivky a čerešne, ktoré tam rastú doteraz. Keď sa ujčok Jožo presťahoval do dediny, do Danielov, kde bolo stredisko jednotného roľníckeho družstva, stavby usadlosti boli rozobraté a drevo bolo predané na južné Slovensko.

Stará mama Vilma chodievala každú nedeľu na desiatu do dediny do kostola. Miesto mala v prvej lavici na ľavej strane, modlitebnú knižku mávala uloženú na *spovedelnici*. Keď ujčok Jožo gazdoval, prenajímal dedinčanom pole na zasadenie *krumplov*. Chlapci mu za to chodili na Zúzovo pomôcť s kosením, ženy hrabať. Vtedy stará mama upiekla aj pätnásť chlebov. Do cesta pridávala aj zemiaky, bola to pochúťka. Dievčatá si zo zvyšného cesta robili *podymníky* a bábiky, ktoré sa v peci piekli spolu s chlebom.

Zaujímavou kapitolou života na samote u Slivkov bola druhá svetová vojna. V noci k nám chodili partizáni a ukrývajúci sa Židia po obživu. Cez deň Nemci a gardisti. Jeden mladý gardista pohrozil granátom starej mame len preto, lebo mu neodpovedala na otázku, keďže dobre nepočula. Keď nám Nemci chceli zobrať osemdesiat oviec, ja som ako malý chlapec začal plakať. Vtedy prišiel rakúsky kapitán, vyhrklil mu slzy a vraví otcovi, že aj on má doma takého syna. Ovce ostali doma, ale Nemci zobrali otca a ujčoka Jožu. V Nemeckej bol v jednom z domov nemecký štáb. Keď otec videl, aká je situácia, začal simulovať, že ho bolí brucho. Jeden Nemec ukázal na brucho, že „*Medzibrod bude pum*“. Tam na námestí totiž popravili niekoľkých ľudí. Otec s ujčokom mali šťastie, že ich kapitán-Rakušák pustil. Povedal im, aby sa do konca vojny už nedali chytiť. Obidvaja odišli na Zúzovo, kde sa v bunkroch ukrývali spolu s partizánmi a Židmi, medzi ktorými bol aj riaditeľ rafinérie Fuchs s rodinou. Keď sa otec vrátil zo Zúzova domov, mal bradu a ja som sa rozplakal, lebo som ho nepoznal. Fuchsovci si po vojne zmenili meno na Fodor. Žili v Bratislave a dvaja riaditeľovi synovia zvykli otcovi písať pohľadnice.

Spomínam si aj na ďalšiu príhodu z vojny. Ujčok Jožo s otcom zabili sviňu a mäso pokládli do pekáčov. Tie na dvore zavozili snehom, urobili veľkú kopu. Keď prišli nemeckí vojaci,

Drevená usadlosť u Slivkov v poslednom období existencie

Štefana Urbana. Janko, najmladší syn Slivkovcov, v roku 1922 ochorel, k doktorovi ho viezli na voze až do Slovenskej Ľupče. Ten mu však už nepomohol a Janko zomrel ako osemnásťročný na *mizerere*, ako sa vtedy volalo zauzlenie čriev.

Na gazdovstve ostali len rodičia a syn Jozef, ktorý sa chytil gazdovať. V lete robil na poli a *furmanil* – pomáhal rodinám, ktoré potrebovali povoz. V zime chodil s volským záprahom sťahovať drevo do hory. Starý otec Bazil v roku 1941 spadol z rebra a zlomil si nohu v bedre. Ja som bol už vtedy na svete. Narodil som sa u Slivkov v tom krásnom prírodnom prostredí. Chorého starého otca opatrovala dcéra Anna. Mojej mame vra-vieval: „*Magda, keby som ti mohol toho chlapca pokolišať...*“ Zomrel však v októbri toho istého roku.

Rodina Slivkovcov, v strede rodičia Bazil a Vilma, okolo všetkých desať detí

pýtali sa, čo to má znamenať. Otec mi vra-
ví: „Ukáž im, čo robíš.“ Ja som vyšiel na
kopu a spustil som sa po zadku dolu. Nem-
ci sa uspokojili a odišli.

Živobytie na gazdovstve bolo ťažké
a synovia a dcéry za veľkou mláskou mali
predsa len ľahší život. Synovia Štefan
a Maco prišli na Slovensko až po vyše päť-
desiatich rokoch. Maco sa tu dokonca vo
veku 74 rokov oženil, zobral si vdovu Bo-
ženu Kohútovú, rodenú Mistříkovú. Moja
mama už vtedy nežila. Sestry Emília a Ema
ešte mamu po vojne zažili. Potom na Slo-
vensko chodili len dcéry Emílie, moje ses-
ternice Marka a Janka, tretia Magduška
zomrela, za manžela mala Laca Filipka *od*
Bujakov z Nemeckej. Moji bratrance a ses-
ternice žijú v Amerike, takisto v Kanade
Julo, syn Anny, a v Trnave dcéra Janka.

Mojím zámerom nebolo písať o sebe,
ale inšpiroval ma článok z posledného čís-
la Noviniek o rodine Halgašovej. U Sliv-
kov som sa narodil a prežil som tam kus
života, tak prečo nie?

Vlado Urban

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Koncom mesiaca august 2021 sme pozvali našich členov na
výročnú členskú schôdzu za roky 2019 a 2020, ktorá sa z pan-
demických dôvodov nekonala začiatkom tohto roku, ako bola
plánovaná. Okrem zhodnotenia aktivít v predošliých rokoch sa
schôdza a aj samotná diskusia niesla v duchu opätovnej obnovy
hasičskej zbrojnice. Rekonštrukcia totiž nedopadla tak, ako sme
si predstavovali. V spolupráci s obecným úradom aktuálne pre-
biehajú dokončovanie práce v našej réžii. Preto sa chcem touto
cestou poďakovať našim členom (Petrovi Šrotovi, Martinovi
Leitnerovi, Mariánovi Rusnákovi a Martinovi Horváthovi), kto-
rý prevzali iniciatívu a pustili sa do spomínaných prác. Pevne
verím, že sa nám v krátkom čase podarí do hasičskej zbrojnice
vdýchnuť život, aby mohla opäť plnohodnotne slúžiť tak ako
v predošliých rokoch.

Druhú septembrovú nedeľu sa naši členovia zúčastnili na
okrskovom taktickom cvičení, ktoré sa konalo v obci Predajná
v lokalite Kalvária-Hrádok. Zúčastnili sa členovia dobrovoľ-
ných hasičských zborov Ráztoka, Nemecká, Predajná, Jasenie
a Dolná Lehota (dovedna 6 cisterien a približne 30 hasičov).
Úlohou bolo vytvoriť diaľkové dopravné vedenie do kopca sys-
témom z *cisterny do cisterny*, zosynchronizovať výtlak vody
z potoka Jasenica a medzi jednotlivými cisternami tak, aby sa
dokázala zásobovať veľká cisterna na vrchole cesty s útočnými
vedeniami 2C a 1D.

V mesiaci október sa uskutočnilo online zasadnutie výboru
Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Brezno,
ktorého podpredsedom je Pavel Marčok ml. Na výbore bol
okrem iného prednesený návrh na úpravu členského príspevku
na rok 2022, ktorý bude predmetom rokovania Snemu Dob-
rovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (DPO SR).
Ministerstvo vnútra totiž už v roku 2021 znížilo dotáciu pre
DPO SR o cca 500-tisíc eur, v dôsledku čoho nastal neplánova-
ný výpadok. V návrhu prezídia sa doslova uvádza: „*Nakoľko už*
rok 2021 je pre DPO SR veľmi ťažko finančne zvládnuteľný, pre
rok 2022 Prezídium DPO SR navrhuje úpravu členského prís-
pevku v rozmedzí 8 – 11€/rok.“

Tento návrh pripomienkovali viacerí členovia výboru Územ-
nej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Brezno, ako aj
zástupcovia jednotlivých hasičských zborov v okrese. Navýše-
nie členského príspevku približne o 400 % zapríčini zmenšenie
členskej základne nielen v našom okrese, ale po celom Sloven-
sku. Konečné rozhodnutie Snemu DPO SR bude zverejnené
v uznesení z rokovania, ktoré sa uskutoční 12. decembra 2021.

Koncom mesiaca november vykonali členovia nášho zboru
protipožiarne kontroly v miestnych častiach Zámostie a „nová“
Dubová. Kontroly sa vykonávajú minimálne raz za päť rokov na
základe Zákona o ochrane pred požiarmi 314/2001 Z. z. Ne-
podarilo sa nám skontrolovať všetky bytové jednotky v spomí-
naných častiach obce, preto budeme v kontrolách pokračovať
v najbližších dňoch.

Na záver chcem v mene všetkých hasičov z Nemeckej zaželať
čitateľom príjemné a ničím nerušené vianočné sviatky.

Pavel Marčok ml.

Oznam pre členov Dobrovoľného hasičského zboru Nemecká

Pozvánku na výročnú členskú schôdzu, na ktorej sa bude
voliť nový výbor, kontrolór a delegát s rozhodujúcim hla-
som, dostane každý člen spolu s návrhom jej programu
písomne na adresu svojho bydliska. Za priaznivejších
okolností bude schôdza prebiehať ako zvyčajne (prezenč-
ne), v prípade zhoršenej pandemickej situácie rozmýšľame
nad schôdzou v online priestore.

Moja uplynulá cyklistická sezóna

■ Pár týždňov po skončení mojich cyklistických aktivít prichádza čas na to, aby som pekne po poriadku zhrnul uplynulú sezónu so všetkými zvratmi, neúspechmi, ale aj dobrými výsledkami a novými zisteniami.

Sezóna sa oficiálne začína už v septembri predchádzajúceho roka (teda na jeseň 2020) cyklokrosom. Ja osobne za začiatok novej sezóny považujem až zimnú prípravu po vianočnom oddychu, takže začnem januárom. Trénovanie bolo ešte len na začiatku, a už som trénovať nemohol. Doma nás dostal covid, čo ma zavrelo na dva týždne. Skončil som na antibiotikách, to značne ovplyvnilo nástup zimnej prípravy. Namiesto plánovaného začiatku v prvom januárovom týždni som sa von z domu dostal až v jeho druhej polovici. Kým som sa postupnými krokmi priblížil k trénovaniu, bol tu február. Keďže zima nebola veľmi priaznivá na bežkovanie, sústredil som sa najmä na beh a jazdenie na treňaži. Párkrát som bol aj posilňovať a snažil som sa zamerať na tie časti tela, ktoré boli zanedbávané počas sezóny.

V marci sa počasie zlepšovalo, čo mi umožnilo definitívne presadnúť na jazdenie von. Hneď v prvom týždni vonkajšieho jazdenia som mal ťažší pád, ale rýchlo som sa z neho dostal a mohol som plynulo pokračovať v príprave. Do prvých plánovaných pretekov ostával zhruba mesiac. Príprava v skorých jarných mesiacoch spočíva v dlhých, no pokojných jazdách (3 až 4 hodiny nižším tempom). Ako sa blížili prvé preteky, zrazu prišlo oznámenie o preložení začiatku sezóny na máj. Bolo to začiatkom apríla, a tak som sa musel rozhodnúť, či spomaliť v príprave a vrátiť sa o dva-tri týždne späť alebo pokračovať v príprave akoby nič a snažiť sa udržať či ešte zlepšiť svoj dobrý výkon. Rozhodol som sa pokračovať, čo sa neskôr ukázalo ako chyba, ktorou som si pokazil sezónu. Vtedy som to ešte nevedel, a keďže som sa cítil dobre, ochotne som si dával náročné tréningy bez väčšieho odpočinku. Týždeň pred prvými pretekmi, počas dolaďovacieho intervalového tréningu, som utrpel ďalší pád. Mal som kolíziu s autom, vodička mi nedala prednosť. Našťastie som vyviazol bez zlomenín a vážnych zranení, čo mi umožnilo po dvoch dňoch pokračovať v trénovaní. Bol som síce polepený ako múmia, ale to už tak býva. Napriek pádu som sa cítil dobre pripravený na prvé preteky.

Prvé tri pretekové víkendy som dokázal vybojovať solídne výsledky, čo mi dávalo nádej do ďalšieho pokračovania. Popri mojich prioritách, ceste a dráhe, som sa zúčastnil aj na niekoľkých kolách pretekov na horských bicykloch, na nich som však pocítoval výrazný hendikep pre bolesť chrbta, a tak sa im teraz nebudem bližšie venovať. Pred ďalšími cestnými pretekmi som v tréningu nepoľavoval, práve naopak. Nebolo to prínosné a výsledkom bol sklamaním. Krátko nato som dostal oznam o výbere na medzinárodné preteky v Česku. Na prípravu som mal čas približne tri týždne. Trénoval som bez väčšieho voľna, náročne, niekedy aj dvojfázovo (ráno a večer). V rámci prípravy som sa zúčastnil na jednodňových pretekoch v Česku, kde som sklamaný skončil hlboko v poli porazených. Na medzinárodnom etapáku o pár týždňov to, žiaľ, nebolo o nič lepšie. Chuť som si nenapravil ani v záverečnej časovke, ktorá bola mojou prioritou. Vrátil som sa znechutený až demotivovaný.

Netušil som, kde bol problém a prečo som nezvládol nič z toho, čo som chcel. Bol predsa ešte len koniec júna, nemohol som byť unavený zo sezóny, aspoň som si to myslel. Po dlhých rozhovoroch s rodičmi a trénerom sa však ukázalo, že to bolo tak. Šiel som príliš dlho bez odpočinku a telo zatiahlo záchrannú brzdu. Musel som zvolniť, čo sa na Majstrovstvách Slovenska na dráhe ukázalo ako správne. Získal som dva tituly a okrem jednej disciplíny som vždy stál na pódiu. Po pretekoch som však trochu ochorel a cítil som celkovú slabosť, od tréningu som teda znova upustil a liečil som sa. Nasledujúce výsledky hodnotím ako slabý

priemer. Znova som začal trénovať, ale do konca sezóny to už bolo pokojnejšie. K tomuto celému sa zhoršil aj môj stav s chrbtom, čo znamenalo celé prázdniny trikrát do týždňa cestovať ráno na rehabilitácie, potom rýchlo domov, aby som mohol trénovať. Bolo to naozaj náročné a únavné. Najvýraznejší výsledok na ceste sa mi podaril v strede júla na časovke v Žiari nad Hronom, kde som získal 4. miesto.

Ostatná časť sezóny vrátane Majstrovstiev Slovenska v časovke a pretekov jednotlivcov s hromadným štartom nepriniesla očakávané výsledky. Preto som zvyšok cestnej sezóny bral ako súčasť dobrého tréningu s malou nádejou na nejaký dobrý výsledok. Ten prišiel v samom závere, v septembri, keď som v napínavých pretekoch na dráhe potvrdil svoje vedúce postavenie v priebežnom poradí a stal som sa celkovým víťazom Slovenského pohára v dráhovej cyklistike. Po tomto víťazstve som predčasne ukončil aj cestnú sezónu a pre chrbát som si musel dať voľno.

V októbri začal cyklokros, ktorý trval do 12. decembra. Prvé kolá som odjazdil bez lepších výsledkov a po nich som opäť ochorel. Tréning som zameral na silu, bez väčších šancí na popredné umiestenia som sa koncom novembra zúčastnil na dvojkoľe v Šamoríne, čím som tohtoročné pretekánie predčasne a definitívne ukončil.

Aktuálne som si dal s bicyklom pauzu a venujem sa doplnkovým silovým cvičeniam, posilňujem oblasť chrbta na zmiernenie bolesti a snažím sa zvýšiť svoju imunitu.

Adam Halak

Na záver pripájam niekoľko čísel, ktoré dokresľujú priemernú sezónu cyklistu v kategórii kadet (15 – 16 rokov):

- 210 tréningov (za každého počasia) = 9000 km
- 45 pretekov za 40 súťažných dní = 960 km
- 500 hodín odsedených na bicykli
- 8000 km precestovaných na preteky a z pretekov
- 500 fliaš vody a izotonických nápojov (250 litrov tekutín)
- 150 plných práčok prepoteného a špinavého cyklistického oblečenia

Rozhovor s novým trénerom Sokola Nemecká

■ V jesennej časti futbalovej sezóny došlo vo futbalovom klube Sokola Nemecká k zmene na trénerskom poste. Novému trénerovi Petrovi Píšovi som preto položil niekoľko otázok.

Máte za sebou bohatú futbalovú minulosť. Priblížite našim čitateľom hlavné milníky vašej doterajšej hráčskej kariéry.

Narodil som sa vo Zvolene a moje prvé futbalové kroky viedli do Mestského futbalového klubu Zvolen, kde som najprv prešiel mládežníckymi kategóriami. Môj prvý štart v kategórii mužov som absolvoval v sedemnástich rokoch.

Aké sú vaše doterajšie trénerské skúsenosti?

Moje trénerské začiatky sú takisto spojené s materským klubom vo Zvolene. Vo veku 33 rokov som začal trénovať najnižšie vekové kategórie U12, U14, U15 vo Zvolene a v klube Jupie Podlavia. Postupne som pôsobil v kategóriách dorastu U17 a U19 vo Zvolene aj vo futbalovom klube Pohronie v Žiari nad Hronom.

Čo vás viedlo k tomu, aby ste prijali ponuku pôsobiť v nemečianskom futbalovom klube?

V prvom rade musím povedať, že po ukončení pôsobenia v Mestskom futbalovom klube Zvolen v júni 2021, kde som pracoval ako tréner U15 a asistent trénera „áčka“ mužov, som sa rozhodol nepôsobiť ďalej v športovom sektore. Hľadal som si inú prácu, čo sa mi aj podarilo. Vedenie nemečianskeho klubu ma oslovilo počas jesene. Chvilu som o tejto ponuke rozmýšľal a treba povedať, že dôležitú úlohu v mojom rozhodovaní zohral Juraj Lokša, ktorý ešte na jar pôsobil ako hráč zvolenského klubu. On ma vlastne „spracoval“, takže som nakoniec ponuku prijal.

Ako hodnotíte svoje doterajšie pôsobenie v klube?

Musím povedať, že keď som po 7. kole jesennej časti prišiel do mužstva medzi hráčov, mal som od prvej chvíle dobrý pocit. Musel som však „prepnúť“ svoje trénerské myslenie a prispôbiť sa podmienkam, na ktoré som dovtedy nebol navyknutý. Myslím tým počet tréningových jednotiek v týždni, teda dva tréningy, a aj počet 5 až 9 hráčov na tréningu.

Čo sa vám na práci klubu páči a čo by ste, naopak, chceli zmeniť? Ako sa pozeráte na silné stránky a na slabiny súčasného kádra?

Treba si uvedomiť, že všetci, ktorí v tomto klube pracujú okolo futbalu, od pána starostu, vedúceho mužstva, hospodára a ďalších ľudí až po samotných hráčov, to robia v rámci svojho voľna po pracovnej dobe. Obeťujú tomu svoj voľný čas bez nároku na odmenu a to sa dá robiť iba vtedy, keď futbal milujete. No niekedy to nestačí na to, aby sa snaha prejavila aj na umiestnení v tabuľke, ktoré má momentálne po skončení futbalovej jesene ďaleko od spokojnosti. Pritom nemôžem povedať, že hráči by nechceli alebo že by sa nesnažili na ihrisku odovzdať v zápase všetko, čo v nich je. Musím však otvorene povedať, že v kádri je menej hráčov na vyššej technickej úrovni. Aby sa naša snaha prejavila na výsledkoch v jarnej časti, treba v najbližšom období popracovať aj na organizácii hry ako takej a na ďalších faktoroch. Potom to už bude na hráčoch a trénerovi, na ich zodpovednom prístupe, na samotnej príprave pred jarňou časťou sezóny. Vedeniu sa počas jesene podarilo v posledných kolách zstabilizovať post brankára, no v zime je potrebné doplniť káder hráčmi, ktorí budú pre mužstvo prínosom, treba najmä najsť zakončovateľa. S tým sme mali problémy v jesenných zápasoch, pretože napriek tomu, že sme si vytvárali šance, gólový efekt bol minimálny.

Aké plány máte s mužstvom v najbližšej budúcnosti?

Určite by sme chceli posunúť mužstvo po hernej stránke a zlepšiť postavenie v tabuľke, ale hlavne zstabilizovať káder hráčmi,

na ktorých by sa dalo v každom zápase spoľahnúť. V jesennej časti stála zostava prakticky neexistovala a až na niekoľkých hráčoch sa pred každým kolom príliš menila. Bolo by treba dosiahnuť vyššiu účasť hráčov na tréningoch, čím by sa skvalitnil aj samotný tréningový proces. Príprava trénera na tréningovú jednotku v našom klube je ťažšia, pretože nevieme, koľko hráčov budete mať na tréningu. Počas samotného tréningu tým pádom musíte hodne improvizovať, aby to hráčov bavilo a zároveň ich to niekam po futbalovej stránke posúvalo. Pevne verím, že sa nám to spoločnými silami podarí a po jarnej časti zavládne viac spokojnosti vo vedení klubu a v neposlednom rade aj v tábore fanúšikov, ktorým chcem touto cestou poďakovať za podporu v jesennej časti.

Z volejbalovej histórie

■ V našej obci sa volejbal začal hrať ešte v predvojnovovej dobe v Zámostí. Vedúci družstva boli Ján Trnovský a Jozef Ďurčík (Klavkovie), ktorý bol aj rozhodcom. Volejbal bol u Zámošťanov veľmi obľúbený, o čom svedčí množstvo hráčov z tejto dedinky: Štefan Lokša, Ján Murgaš, Cyril Peťko, Ján Peťko, Silo Gajdoš, Ivan Štubňa, Ján Tomenga, Štefan Vincúr, Vinco Vincúr, Anton Vincúr, František Búda (Kupčovie), Silo Klimek, Lupták (krstné meno sa nepodarilo zistiť), bratia Vlado a Paľo Lenhardtovci. Neskôr a najmä po druhej svetovej vojne sa pridávali ďalší hráči, ako Mikuláš Kološta, z Dubovej to boli Vlado

Kohútovi (Šára), Michalovi Zrubákovi, Jánovi Skladanému a Vladimírovi Čižmárikovi pribudli Vladimír Vágner z Lopeja, Ivan Slobodník a Dominik Valent z Podkoníc, Dušan Frzoň z Banskej Bystrice, ale aj Milan Čižmárik (Toško) zo Zámostia a Tibor Marčok (Cepo), Miroslav Klinčík (Šprnágel) a Ivan Kováčik (Plankoš), všetci z Nemeckej. Toto družstvo v roku 1957 vyhralo krajské majstrovstvá a zúčastnilo sa na kvalifikácii o postup do II. ligy, kde neuspelo. V roku 1958 narukovali na základnú vojenskú službu Tibor Marčok, Miroslav Klinčík, Milan Čižmárik, Ivan Slobodník a Dominik Valent. Družstvo

Prví volejbalisti zo Zámostia, zľava Ján Murgaš, Anton Vincúr, celkom vpravo Štefan Lokša (kto spozná ostatných?)

Škrabala, Stano Ďurčík (Bégel), Michal Zrubák, Vlado Čižmárik (Tatík), Ján Leitner, Pavol Živor, Ján Skladaný, Ján Jassnik, Konrád Bubák (Buci), Robo Rozim, Vladko Babjak (Tatko).

V Zámostí boli tri volejbalové ihriská. Jedno bolo u Ďurčíkov-Klavkov pod dvoma storočnými hruškami. Jedno ihrisko bolo pre ženy, hrávali na ňom Ema Kubišová, Katarína Makuchová (vydatá Danková), Helena Beraxová, Hilda Skladaná.

Zámošťanskí volejbalisti hrávali s Moštenicou, s Ružomberkom. Na turnaji vo Vysokých Tatrách sa zúčastnilo sto družstiev, prišli aj z Čiech a Moravy. Zámostí tu skončilo na 49. mieste. V tomto období sa vystriedalo pomerne mnoho hráčov. Je pozoruhodné, že si v tej dobe popri práci v zamestnaní či na poli našli čas aj na volejbal.

Na území Dubovej sa volejbal začal hrať od roku 1938, keď sa začala výroba v štátnej rafinérii. Ďalší pokus o pestovanie tohto športu sa datuje roku 1941. Jeho iniciátormi boli učiteľia miestnej školy Ján Reichl, Pavol Hancko a Ján Roštár, ktorý do Dubovej prišiel ako mladý učiteľ z Moštenice. Prvé športové stretnutie medzi Dubovou a Moštenicou sa uskutočnilo v júni 1941 na Lúčkach, kde donedávna stálo kino. V 50. rokoch sa začalo s pravidelným tréňovaním a došlo aj k výmene generácií. K Dubovčanom Konrádovi Bubákovi (Bucimu), Václavovi

Dubovskí volejbalisti v roku 1958, hore zľava V. Marčok, M. Zrubák, M. Čižmárik, P. Lánik, K. Bubák, dole zľava V. Kohút, V. Urban, K. Schvarcz

bolo treba doplniť a prišli ďalší adepti Imrich Kondelčík, Anton Kohút (Fonzo), Vladimír Urban (Bandík), Viliam Marčok, všetci z Dubovej, ďalej Ján Šešest zo Zámostia, Pavol Lánik z Banskej Bystrice.

Do volejbalových aktivít v Dubovej sa v mladosti zapojil aj Viliam Marčok, neskorší básnik, literárny vedec a kritik. Narodil sa v roku 1935 v Dubovej. Pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici, odkiaľ musel po roku 1968 odísť pre svoje politické postoje. Po roku 1989 mohol opäť rozvíjať pedagogickú činnosť ako profesor literatúry na Univerzite Komenského v Bratislave. Zomrel v roku 2013, jeho rodný dom pri hydrocentrále v Dubovej pripomína pamätná tabuľa.

ml

Ďalší vzostup výkonnosti nastal, keď sa z vojenčiny vrátili už spomenutí volejbalisti. Tibor Marčok prišiel s váhou 106 kg, hoci pred odchodom na vojnu vážil 74. Jeho smeče boli v tej dobe nenapodobiteľné, preto dostal prezývku Cepo (podľa cepov, ktorými sa kedysi ručne mlátilo obilie). Anton Vestfál, ktorý počas zápasov prehadzoval skóre, to hodnotil tak, že kde padne Cepov smeč, bude striekať ropa.

Prvé ihrisko v Dubovej-kolónii bolo zriadené za činžiakom číslo 30 v roku 1950. V roku 1952 sa postavili tri ihriská pri kolkárni, kde sa v zime hrával hokej. Hokejové družstvo hralo v krajskej súťaži. V tom istom roku bol v rámci Telovýchovnej jednoty Iskra Dubová založený volejbalový oddiel. Pod Iskru od roku 1951 patrili futbalový a kolkársky oddiel. Chlapci zo

Zámostia prešli do vzniknutého klubu, čo pomohlo vytvoriť lepšie finančné podmienky pre rozvíjanie športu v štátnej rafinérii.

O aktívne hranie volejbalu sa pokúsili aj v Nemeckej, volejbalové ihrisko sa nachádzalo na mieste súčasnej hasičskej zbrojnice. Tento šport sa však neujal, keďže v Nemeckej dominoval futbal, ktorý sa aktívne hrával už roky.

Volejbalové družstvo v tej dobe súťažilo v rámci krajského preboru a umiestňovalo sa na popredných miestach. V lete sa hrávali turnaje v Moštenici, vo Vysokých Tatrách, konkrétne v Tatranskej Polianke a vo Vyšných Hágoch, v Hnúšti, v Hradisku (dnes okres Poltár). Hráči cestovali závodným autobusom alebo autami: dodávkou a tatraplánom. Začiatkom 60. rokov do družstva pribudli Valér Štrba z Lopeja a Vojtech Švantner z Čierneho Balogu. Do Predajnej sa priženil Karol Schvarcz, ktorý spod Chopku chodil na tréningy na bicykli. Z Nemeckej prišiel Zoltán Kohút, neskorší riaditeľ športového gymnázia v Banskej Bystrici.

Ďalším športovým nadšencom z radov pedagógov bol Zoltán Kohút. Narodil sa v roku 1938 v Nemeckej na Záhorní, no po založení rodiny býval v Zámostí. Bol zakladateľom a zároveň prvým riaditeľom Gymnázia a Internátnej športovej školy v Banskej Bystrici, prvej svojho druhu v niekdajšom Československu. Dlhú dobu bol obetavým funkcionárom Československého zväzu telesnej výchovy.

Popri náročnej pedagogickej práci sa angažoval aj v občianskom výbore v Zámostí a neskôr ako člen rady Miestneho národného výboru v Nemeckej. Viac ako desať rokov písal obecnú kroniku v Zámostí. Zomrel predčasne vo veku 49 rokov.

ml

Dubovskí volejbalisti na turnaji v Nitre v roku 1965, bore zľava V. Urban, V. Žiačik, I. Andel, tréner J. Skladaný, dole zľava I. Kondelčík, T. Marčok, M. Klinčík

V roku 1964 do družstva pribudol Vladimír Žiačik z Martina a Alexander Reizer z Dubovej. Žiačik s Urbanom vytvorili tandem smečiarov, ktorý sa stal údernou silou družstva. Medzi hráčov ďalej pribudol Dušan Šanko z Dubovej. Keď v roku 1963 družstvo získalo 2. miesto v súťaži, jednoznačným cieľom sa stal postup do II. ligy, čo sa aj podarilo. Po kvalifikácii v Rožňave a v Partizánskom družstvá Dubovej a Partizánskeho postúpili do II. ligy skupiny D. Ďalší úspech volejbalistí dosiahli na turnaji v Nitre, kde obsadili 2. miesto za víťazným Olomoucom. Hralo sa v športovej hale.

Volejbalovú históriu u nás písali aj ženy, ktoré v 50. rokoch hrali v krajských majstrovstvách. Treba spomenúť Helenu Beraxovú (vydatú Vejvodovú), Jarku Štancelovú, Hildu Skladanú (vydatú Štofkovú), Anastáziu Brozmanovú, Martu Flaškovú z Lopeja, Magdu Dolákovú, Oľgu Širgelovú (vydatú Furdíkovú), Líviu Literovú, Libušu Ondřejkovú (neskôr vydatú Hrbáňovú), Marcelu Habalovú.

Za informácie zo staršieho obdobia ďakujem Ivanovi Štubňovi. Pokračovanie nabudúce.

Vlado Urban

Na Vianoce

Keď na nebo vyjde prvá hviezdička
a malí s nádejou čakajú Ježiška,
keď kapor díva sa z vane
a aj veľkí si stískajú dlane,
keď svieca na stole už horí
a med oblátkam sladko dvorí,
keď za oknom ticho padá sneh
a zabúda sa každý hriech,
keď mráz deťom kreslí ruže na líčka
a v izbe chýba už iba jedlička,
keď všetci s pokorou a spolu
sadneme k slávnostnému stolu,
keď slza v oku z lásky sa ligoce,
tak vieš, že sú tu zas Vianoce.

Vtedy prosbu na perách mám,
aby nik na svete nebol viac sám,
aby deti mali svoju mamu,
ľudstvo nezažilo ďalšiu ranu,
rieky stále tiekli nadol,
vtáctvo nespievalo iba v a mol.

Ďakujem nebu za chlieb, lásku,
aj za každú novú vrásku.
Za smiech mojich detí,
vďaka za ďalší rok do neba letí.
A potom prekrojíme vianočné jabĺčka,
lebo tam sa tiež ukrýva
... vianočná hviezdička.

Zuzana Kováčová Švecová

Opustili nás

Marcela Vetráková zo Zámestia (67-ročná)
Stanislav Bartoš z Nemeckej (54-ročný)
Eva Goralová z Dubovej (61-ročná)
Cecília Lopejská z Nemeckej (85-ročná)

Do manželstva vstúpili

Ing. Jaroslav Rišiaň a Katarína Petříková

*Pohľad na brebeň Nízkych Tatier z dubovského chotára,
december 2021, foto Ján Turčan*